

**“Mijn Stad”, Congres Huurdersvereniging Amsterdam
21 september 2007
Keizersgrachtkerk, Keizersgracht 566, Amsterdam**

Voorzitter: Léon Vlasblom, Huurdersvereniging Amsterdam
Sprekers: Tjeerd Herrema, PvdA wethouder volkshuisvesting
Verslag: Dafna Eccles, Huurdersvereniging Amsterdam

Welkom

Léon Vlasblom, voorzitter van de Huurdersvereniging Amsterdam (de HA), heet iedereen welkom bij dit congres. Het gaat vandaag over huurders en invloed, over huurders en organisaties, over meedenken en meebeslissen en over het vergroten van de leefbaarheid. De HA wil huurders ondersteunen en hun middelen en vaardigheden uitbreiden. Dit gebeurt ook met behulp van de Kennisdeelbijeekomsten.

Vanmiddag wordt er geluisterd en gewerkt in de volgende workshops:

Workshop A: Wijksteunpunt Wonen	over de verwachtingen en de rol van bewoners.
Workshop B: Woonvisie	over de invloed van huurders op de lange termijn.
Workshop C: Prachtwijken	over de plannen van de minister en de corporaties.
Workshop D: Sociale Cohesie	over de relatie tussen georganiseerde huurders en hun achterban.

Algemene inleiding

Wethouder Tjeerd Herrema geeft zijn visie op participatie en bewoners. De naam van het congres is “Mijn Stad”: Amsterdam is haar bewoners, de bewoners bepalen Amsterdam. Zij zijn betrokken, er is een traditie van protest en participatie. In de jaren '70 was er veel protest, daarna kwamen andere fases. Hoe krijg je participatie op de agenda, zowel bij politici als bij bewoners? Participatie is meedoen: willen, durven, kunnen en mogen. ‘Kunnen’ hangt af van de organisatiegraad: zijn er huurdersverenigingen? Zijn die open en toegankelijk genoeg? Is er geen sprake van onzichtbare uitsluiting? ‘Mogen’ wil zeggen dat discriminatie en openlijke uitsluiting moeten worden tegengegaan. We moeten in plaats van te klagen naar krachtige bewonersparticipatie, in plaats van leunen en steunen naar empowerment. Dat is niet makkelijk maar het kan en moet wel. Er moeten veel nieuwe afspraken gemaakt worden met bewonersorganisaties. Echte participatie zit ook tussen de oren, er moet tijd en energie voor gemaakt worden. Wethouder Herrema is blij met de komst van de WSW's (Wijksteunpunten Wonen), zij kunnen bewoners ook ondersteunen als die tegenwicht proberen te bieden aan stadsdelen en corporaties. Bij splitsing is er veel druk van particuliere eigenaren op bewoners en er wordt gewerkt aan een gedragscode voor verhuurders bij splitsing.

De wijkaanpak waar minister Vogelaar aan werkt heeft een lange traditie in Amsterdam. Nu is er sprake van een versnelling waarbij de rol van de bewoners cruciaal is. In de buurtactieplannen die in de maak zijn is extra ruimte voor bewonersinitiatieven. Het streven is niet naar prachtwijken maar naar krachtwijken: het gaat niet alleen om de fysieke kant en de mooie geveltjes maar ook om krachtige bewoners, betere voorzieningen, kansen op werk, kinderopvang, scholing enzovoort.

Hoe zit het met de positie van huurders bij corporaties? Moeten corporaties commerciële vastgoedboeren zijn of sociale ondernemingen? Ze zouden terug moeten naar de bron: naar de sociale woningbouw, de bouw van zorgwoningen en doelgroepwoningen. De nadruk moet niet liggen op commercie. In Bouwen aan de Stad en in de Beleidsvereenkomst staan afspraken hierover. Fusies wekken zorgen omtrent de herkenbaarheid voor huurders en

moeten niet alleen gericht zijn op voortdurende groei van het bedrijf en van de portemonnee van de directeur.

De gemeentelijke ombudsman heeft een rapport gepubliceerd over de klachtencommissies van de corporaties. Hij noemt de klachtenafhandeling ondoorzichtig. Wethouder Herrema vindt dat corporaties ook belang hebben bij een goede klachtenafhandeling. Zij moeten niet formalistisch doen maar hun dienstverlening optimaliseren.

Bij het ontwikkelen van de Woonvisie is ook de HA betrokken. De Woonvisie is niet van de Stopera maar van de stad, de mening van huurders is hierbij heel belangrijk.

De volgende spreker is Laurens Meerten, ex-voorzitter van de Huurdersvereniging Amsterdam en nu stadsregisseur in Lelystad. Hij belicht de positie van georganiseerde huurders bij participatie en voelt zich helemaal thuis bij het aanzien van alle rode tasjes en mapjes. Volgens hem moeten huurders thema's aandragen en zich organiseren. Dit congres is een voorbeeld hiervan, maar het kan ook bv. via enquêtes, in panels en via internet. Te vaak zijn huurders eerder reactief dan actief, de verhuurders zien hen als klanten in plaats van discussiepartners. Binnenskamers worden bewonerscommissies niet serieus genoeg genomen. Bewonersorganisaties zijn niet vanzelfsprekend: om georganiseerde huurders te krijgen moeten de handen uit de mouwen gestoken worden. Georganiseerd optreden van bewoners is belangrijk zoals oa. gebleken is in de Bijlmer en op Kattenburg. Bewoners moeten actief onderwerpen op de agenda zetten. Nu moet er een bestek komen en nieuwe richtingen en nieuwe vormen worden gevonden. De HA is een pionier bij het zoeken naar nieuwe vormen, bv. via de ANBO (vereniging van, voor en door 50-plussers), stadsdelen etc. Er moeten flexibele vormen gevonden worden: wie actief is kan meedoen. Wonen betreft niet alleen huur en verhuur maar ook leefbaarheid. Huurdersorganisaties moeten invloed hebben op wie ge-enqueteerd worden door de corporaties en op welke vragen er gesteld worden. Zij moeten zorgen voor voldoende mandaat bv. door de participatie van allochtonen te verbeteren, door minder te vergader-tijgeren en door meer directe, concrete projecten op te zetten.

WORKSHOP A: WIJKSTEUNPUNT WONEN

Voorzitter: Margriet Koomen, Huurdersvereniging Amsterdam

Inleider: Tjerk Dalhuisen, Stedelijk Bureau Wijksteunpunt Wonen

Verslag: Jantien van de Geer, Amsterdams Steunpunt Wonen

De Wijksteunpunten Wonen (WSW's) zijn opgezet om de positie van de huurders te versterken. Op 5 september 2007 zijn in bijna alle stadsdelen de WSW's geopend. De WSW's bestaan uit een huurteam, een bewonersondersteuner, een participatiemedewerker en spreekuurhouders.

Voorheen waren er de huurteams, zij hielpen de mensen met procedures rond huurverlaging/verhoging, met onderhoudsprocedures etc. Het bleek dat er toch meer ondersteuning voor de bewoners gewenst was. Daarom hebben de Huurdersvereniging Amsterdam, het Amsterdams Steunpunt Wonen en de huurteams in het voorjaar van 2006 een plan bij de centrale stad ingediend waarmee zij akkoord is gegaan.

Er is geld uitgetrokken voor 2007 en 2008, voor 2009 en 2010 moet dat nog geregeld worden. Het is daarom van belang dat de WSW's een succes worden zodat de centrale stad en de stadsdelen na 2008 blijven betalen.

Stelling 1

Voor het goed functioneren van een WSWonen is het noodzakelijk dat huurders zeggenschap hebben over de dienstverlening, bijvoorbeeld in een adviesraad.

De adviesraad kan bijvoorbeeld bestaan uit bewoners. Is het wenselijk dat bewoners mede kunnen bepalen hoe een WSWonen er uitziet? Of zou het stadsdeel ook in de adviesraad moeten zitten?

De aanwezigen vinden dat er wel degelijk bewoners in de adviesraad van het WSWonen moeten zitten maar ook organisaties. Bewoners moeten niet alléén bepalen wat het WSWonen doet maar ze moeten wel degelijk zeggenschap hebben. Behalve een adviesraad zijn er ook nog andere mogelijkheden om bewoners mee te laten praten bijvoorbeeld via een peiling of een enquête.

Toos Kloppenburg van bewonerskoepel Palladion is bang dat het WSW een bedreiging zal zijn voor de koepels. Het kan zijn dat bewoners niet meer bij de koepels terecht komen als ze naar de WSWonen gaan. Het WSWonen zit tenslotte dicht bij de mensen. Het bestaansrecht van de koepels zal verdwijnen als daar geen klanten meer komen. Waarom moeten de bewonerscommissies naar de bewonersondersteuner gaan? De koepels zijn er toch al? Tjerk Dalhuisen vindt dat de koepels en het WSWonen elkaar moet versterken. Niet alle koepels ondersteunen ook de individuele huurder, deze personen kunnen geholpen door het WSWonen. Vanuit de Wijksteunpunt Wonen moet er signaleerd worden naar de koepels. Margriet Koomen denkt dat het goed is als er overlegd wordt tussen het stedelijk bureau van de WSW's en de koepels.

Een meneer vraagt zich af of kopers ook ondersteund worden door het WSW, aangezien er in zijn complex zowel huurders als kopers wonen.

Tjerk Dalhuisen vertelt dat sommige WSW's huurders ondersteunen die koper willen worden.

Stelling 2

Een Wijksteunpunt Wonen moet ook aandacht besteden aan huurders die zich niet of nauwelijks laten horen bij inspraaktrajecten of bij hun huisbaas.

Met deze stelling zijn alle deelnemers van de workshop het eens.

Een meneer vraagt zich af hoe je allochtonen kan betrekken bij een vergadering. Margriet Koomen legt uit dat het mogelijk is dat vergaderen niet de juiste manier is om allochtone bewoners te betrekken. De participatiemedewerker van het WSW kan hier ondersteuning in bieden. Het is de bedoeling dat het WSW bewoners actief benadert: dit kan soms in samenwerking met al actieve organisaties zoals bijv. Eigenwijks.

Stelling 3

Belangenbehartiging hoeft niet te worden opgenomen als taak bij het WSW. Als bewoners mondig genoeg zijn gemaakt volgt de belangenbehartiging vanzelf.

De deelnemers vinden belangenbehartiging wel degelijk een taak voor de WSW's. De samenleving verandert continu, daarom zal er altijd belangenbehartiging nodig zijn.

Toos Kloppenburg vindt dat vrijwilligersorganisaties altijd ondersteuning nodig hebben. Al is het alleen al om op de hoogte te blijven over de regelgeving. Zelfs grote vrijwillige huurdersorganisaties hebben professionele ondersteuning nodig.

Margriet Koomen zegt dat het altijd goed is om professionele ondersteuning te krijgen zelfs al weet je de weg. Dit geldt ook voor belangenbehartiging.

Na de stellingen volgt er een discussie over de woonconsulenten en rayonmanagers bij de corporaties. Er wordt door de corporaties veel verkeerde informatie gegeven en ze zijn heel moeilijk bereikbaar.

Margriet Koomen dankt de deelnemers voor hun aanwezigheid en vond het een nuttige workshop.

WORKSHOP B: WOONVISIE

- Voorzitter:** Fred Gersteling, oud-secretaris Huurdersvereniging Amsterdam, bestuurder Amsterdams Steunpunt Wonen, lid SP-fractie provinciale staten
- Inleider:** Egbert de Vries, PvdA stadsdeelvoorzitter Oud Zuid en portefeuillehouder volkshuisvesting
- Verslag:** Joyce van Acker, Amsterdams Steunpunt Wonen

Fred Gersteling vraagt Egbert de Vries de volgende vraag te beantwoorden: Welke vrijheid heb je als stadsdeel nog om woonbeleid te maken tegenover corporaties en de centrale stad?

Inleiding Egbert de Vries

Woonbeleid maken is lastig omdat er op landelijk niveau altijd veel ontwikkelingen plaatsvinden, dus plannen op lokaal niveau zijn al snel achterhaald. Daarnaast is het woonbeleid niet alleen een sociaal beleid. Dit vormt wel een belangrijke component, echter ook het economische element is bepalend. En economisch beleid wordt niet alleen bepaald in Den Haag, ook Brussel speelt hierin een rol. Denk aan afspraken over oneerlijke concurrentie. Een valkuil is dat er heel erg planmatig gedacht wordt over hoe mensen moeten wonen. Er wordt aan de hand van bijvoorbeeld hun gezinssamenstelling voor mensen bedacht welke woonsituatie voor hen interessant is. Zo willen gezinnen met kinderen niet in Oud Zuid wonen, want daar zijn niet veel tuinen. Maar wie bepaalt dat? Ook waren woningen van 35 m² lange tijd *not done*, maar nu is daar juist grote behoefte aan onder jonge starters. Van belang voor de woonvisie is om te bedenken of je het allemaal tot in de details wil invullen voor mensen. Egbert de Vries pleit voor het creëren van meer ruimte voor mensen om zelf hun leefomgeving in te kunnen vullen. Daarnaast is het van belang om de betaalbaarheid in de gaten te houden. Je hebt overal te maken met prijsopdrijvende effecten, zelfs ondanks het woningwaardering puntenstelsel. In Amsterdam zijn de inkomens vaak lager dan modaal. Wat is een woonvisie? Dit is een document waarin een gemeente vastlegt welke kant het op moet met de woningvoorraad. Huizenbezitters kunnen vervolgens de gemeente een aanbod doen om de wensen in te vullen die omschreven worden in de woonvisie. Corporaties en andere huizenbezittende partijen kunnen dus reageren. In Amsterdam worden deze partijen al eerder betrokken bij het maken van de woonvisie, net als huurders.

Voorafgaand aan de woonvisie wordt een beleidsovereenkomst vastgesteld. In Amsterdam ligt de beleidsovereenkomst er. Daar staat heel veel in over aantallen woningen die de komende 4 jaar bijgebouwd en verbouwd moeten worden. De HA legt deze beleidsovereenkomst binnenkort voor aan haar leden.

De rol van de stadsdelen ligt vooral in het gedetailleerder invullen van de plannen. Als er stedelijk wordt afgesproken dat er 3000 sociale woningen bij moeten komen zullen de stadsdelen onderling afstemmen waar die precies worden gebouwd. In de beleidsovereenkomst is bovendien de opdracht gegeven aan de stadsdelen om als stadsdeel ook een woonvisie te schrijven. Daarin moet komen te staan hoe de stedelijke woonvisie toegepast gaat worden in het stadsdeel: wat zijn de plannen tot 1 april 2008? De beleidsovereenkomst is een minimum: er kunnen daar bovenop meer initiatieven ontwikkeld worden maar de afspraken in de overeenkomst moeten minimaal gehaald worden.

Het is per stadsdeel heel verschillend wat er in een dergelijke woonvisie wordt vastgelegd. Sommige stadsdelen hebben al veel beleidsstukken liggen, die zullen dat niet allemaal over gaan doen in de woonvisie. Andere stadsdelen hebben behoefte aan een bredere visie, die zullen bijvoorbeeld ook zaken als het bevorderen van participatie en leefbaarheid opnemen.

Vragen die gesteld worden vanuit het publiek

- Wat zijn wibo-woningen?

- Hoe zit het met het verkoopbeleid van huurwoningen?
- Waarom zijn beleidsmakers zo onflexibel? De lange termijn visie wordt vaak niet op tijd bijgesteld aan tussentijdse ontwikkelingen: kijk bijvoorbeeld naar de Bijlmermeer.
- Hoe kan je als bewonersorganisatie nog invloed uitoefenen op het stadsdeelbestuur?
- Waarom dwingen de stadsdelen geen bewonersparticipatie af bij corporaties?
- Hoe kan je een corporatie dwingen om een lift te bouwen in een complex?
- Hoe betrouwbaar zijn de statistieken van een stadsdeel? Steeds worden er cijfers genoemd die vervolgens niet gehaald worden.
- Waarom worden in de meeste gevallen bewoners niet betrokken op het moment dat de plannen concreter beginnen te worden?
- Worden in de woonvisie ook afspraken gemaakt over herhuisvesting bij stedelijke vernieuwing?

Antwoorden van Egbert de Vries

Wibo woningen zijn aangepaste woningen voor ouderen, vaak zijn er extra voorzieningenaangebracht.

Er zijn regels omtrent verkoop en splitsen, dat staat allemaal vast. Daarmee kan je uitrekenen hoe de woningvoorraad van een stadsdeel zich gaat ontwikkelen. Dit ligt nu vast tot 2010, daarna worden nieuwe regels vastgesteld. Uit het publiek wordt opgemerkt dat daarover nu tot en met 2012 afspraken vastgelegd kunnen worden in de woonvisie

Bouwen is een langdurig proces, het klopt dat je daarin bij moet sturen, maar dat is niet altijd makkelijk. Er is nu meer vrijheid wat betreft welke woningen waar worden gebouwd. Vroeger moest per stadsdeel 30 procent aan sociale woningen worden gebouwd. Nu geldt dat voor de gehele stad, niet meer voor ieder stadsdeel apart.

Inspraak en participatie liggen heel ingewikkeld. De overheid werkt erg systematisch. Eerst worden algemene afspraken gemaakt, hierbij worden bewoners niet betrokken. Vervolgens worden de plannen trapsgewijs verder ingevuld: eerst op gemeenteniveau en dan op stadsdeelniveau. Op het moment dat een stadsdeel een burgeravond organiseert liggen al heel veel zaken vast. Bijvoorbeeld als het gaat om de verdichting van een gemeente (waar komt nieuwbouw), daar zijn afspraken over gemaakt tussen overheid en gemeente, een burger heeft hier niets over te zeggen. Daardoor krijgen mensen wel eens het gevoel dat er niet naar ze geluisterd wordt. In de beleidsovereenkomst staat veel over hoe overlegd moet worden met bewoners en hoe herhuisvesting en vergoedingen geregeld moeten worden. Wat betreft woonservicewijken zou nog meer gepraat moeten worden over participatie.

Een stadsdeel kan een corporatie niet dwingen een lift aan te leggen. De bewonerscommissie heeft op dit vlak soms meer invloed dan het stadsdeel.

Fred Gersteling vraagt hoe het stadsdeel evalueert of de afspraken gehaald zijn, en of dat voldoende is. Egbert de Vries reageert dat dit per stadsdeel verschilt. In de Westelijke Tuinsteden in dit bijvoorbeeld behoorlijk goed geregeld. In Oud Zuid wordt hiervoor sterk ingezet op het Wijksteunpunt Wonen. De georganiseerde bewonersondersteuning kan hierin als objectieve partij fungeren. Fred Gersteling vindt dat dit iets anders is, dit gaat om ondersteuning. Meer dan een beleidsovereenkomst kan een stadsdeel echter niet doen, volgens Egbert de Vries. Fred Gersteling vraagt of het stadsdeel toetst of de corporaties voldoende inzetten op participatie van bewoners. Egbert de Vries vindt dat dit een taak is die bij de Huurdersvereniging ligt. Corporaties zitten niet te wachten op afspraken op projectniveau met het stadsdeel. Er liggen goede algemene afspraken. Natuurlijk moet gekeken worden of de afspraken nagekomen worden maar er zijn 4 partijen (gemeente, eigenaren, stadsdeel en de HA) en het is niet alleen de verantwoordelijkheid van het stadsdeel. Belangrijk is vooral communicatie, daar schort het bij alle partijen nog wel eens aan.

Stelling 1

Een woonvisie voor een stadsdeel is overbodig, in de stedelijke woonvisie staat voldoende voor de hele stad.

Eén aanwezig is het eens met de stelling: als je centraal een goede visie regelt is het voor de samenhang en werkbaarheid makkelijker om met één visie te werken. Anderen zijn het niet eens met de stelling: een eigen woonvisie op lokaal niveau is een toevoeging vanwege specifieke wensen en kennis. Je kunt ingaan op bijzondere situaties en het is makkelijker om de mensen die het betreft erbij te betrekken. De centrale stad is nou eenmaal niet altijd op de hoogte van wat er in de wijken speelt.

Opmerking uit het publiek: doordat je de plannen van de afzonderlijke stadsdelen kunt vergelijken kan je bepalen in welke wijk je in jouw situatie het beste kunt gaan wonen. Als voorbeeld wordt genoemd de woonservice wijken. Fred Gersteling zegt dat het niet de bedoeling kan zijn dat mensen hiervoor naar een ander stadsdeel moeten verhuizen.

Stelling 2

Naast georganiseerde huurders moeten ook ongeorganiseerde huurders worden geraadpleegd bij een woonvisie van een stadsdeel. Hierbij werken stadsdeel en georganiseerde huureers samen.

De meerderheid is het eens met deze stelling. Ook niet-georganiseerde bewoners horen erbij, door ze te betrekken kunnen ze er plezier in krijgen. Mensen die niet verbonden zijn aan een organisatie moeten ook gehoord worden. Er wordt genoemd dat het belangrijk is om ook de jeugd te betrekken. Mensen uitnodigen om naar bijeenkomsten te komen werkt niet altijd. Daarom is het belangrijk om, bijvoorbeeld als bewonersorganisatie of huurdersvereniging, zelf op pad te gaan en signalen op te pikken. Buurtplatforms en belangenverenigingen van andere groepen zijn bijvoorbeeld locaties waar je kan navragen wat er leeft in de buurt. Zoek ook contact met groepen die je in je buurt wilt hebben. Er wordt opgemerkt dat het belangrijk is om als bewoners zelf initiatief te ontwikkelen. Je ziet zelf wat er gebeurt in je wijk, zorg dat je met voorstellen komt, dan is het stadsdeel aan de beurt om hier op te reageren.

Stelling 3

Als een corporatiebelang strijdig is met een buurt- of stadsdeelbelang dan prevaleert het stadsdeelbelang.

De meerderheid vindt dat de belangen van de corporaties ondergeschikt zijn aan de belangen van de buurt. Op corporaties heb je als burger geen invloed, op het stadsdeelbestuur wel. De overheid moet eisen stellen en zich niet laten leiden door winstbejag. Eén persoon in de zaal bekijkt het echter van een andere kant: een argument tegen de stelling kan zijn dat een stadsdeelbestuur slechts in termijnen van 4 jaar denkt, een corporatie heeft een langduriger perspectief. Je bent daarom soms beter af met een corporatie die een sociaal beleid voert dan met een stadsdeelbestuur. Daarnaast zou je als huurder wel wat te zeggen moeten hebben over het beleid van je corporatie, je betaalt ze immers.

WORKSHOP C: PRACHTWIJKEN

Voorzitter: Léon Vlasblom, voorzitter Huurdersvereniging Amsterdam

Inleider: Ton Heijdra, opbouwwerker en schrijver

Verslag: Justus Jonkman, Amsterdams Steunpunt Wonen

Ton Heijdra is opbouwwerker en schrijft boeken over de geschiedenis van Amsterdam. Hij begint met de vraag wie er al uitgenodigd is door de gemeente. In Noord is iedereen uitgenodigd voor een avond en in Zaanstad is er een presentatie geweest. In Amsterdam zijn

er vijf prachtwijken, waarin door de gemeente zeventien buurten zijn aangewezen. Ton Heijdra citeert minister Vogelaar uit het Actieplan Krachtwijken: “Essentieel voor het slagen van de wijkaanpak is dat bewoners en lokale organisaties gezamenlijk al hun inventiviteit en kracht inzetten om van de wijkaanpak een geslaagd proces te maken. Juist de meerwaarde van deze gezamenlijkheid en kruisbestuiving kan het verschil maken”. Eind september zouden er wijkplannen zijn en in oktober zijn er buurtplannen nodig. Er liggen plannen van de stad en van de stadsdelen, waarin te lezen is dat het samen met de bewoners moet gebeuren. Toch vindt Ton Heijdra het niet zo erg dat de bewoners nog niet bij de plannen betrokken zijn. De plannen zijn nu nodig om het geld binnen te halen en bevatten vooral veel statistisch materiaal.

Ton Heijdra kan zich voorstellen dat men cynisch is, maar de nieuwe aanpakken bieden nieuwe kansen en dus is het goed. Ze kunnen de structuren in buurten doorbreken. Maar bewoners kunnen niet wachten op de stadsdelen en corporaties. Ton Heijdra heeft geen vertrouwen in nota's waarin steeds het oude verhaal staat. Hij geeft de tip om zelf initiatieven te nemen. Waar corporaties en stadsdelen vechten om een been gaan de bewoners er mee heen. Het is geen ramp dat de bewoners niet uitgenodigd zijn, als de bewoners het nu omdraaien en de stadsdelen en corporaties uitnodigen. Geef de ambtenaar inspraak! In het verleden heeft Ton Heijdra goede ervaringen opgedaan met deze aanpak. In een geval met problemen rond een speelplek werd bewoners gevraagd een plan te maken. Zij hebben toen ambtenaren uitgenodigd om hen hierbij te helpen. Dat plan kwam er en ondanks dat de politiek zei dat er geen geld was, is het plan uiteindelijk wel uitgevoerd. De wethouders willen doorgaan op de ingeslagen weg. Dan komen de plannen neer op financieren. Ton Heijdra waarschuwt dat we dat niet moeten doen. Er zijn nieuwe plannen nodig. Wat is het probleem in West? Nu wordt het antwoord gegeven dat er geen woningdifferentiatie is. De bewoners zien andere problemen, zoals de lagere school jeugd en moslimextremisme. De problemen verschillen ook. Ouderen zien andere problemen dan moeders met kinderen. En in de Pijp spelen andere problemen dan in Noord of West. Ton Heijdra vraagt de bewoners om nu het initiatief te nemen. Maar je moet wel zoeken naar de kern van het probleem, omdat 95% van de oplossing ligt in de definitie van het probleem. Laurens Meerten had een goed verhaal. Het is tijd om iets te veranderen. Vroeger waren bewonerscommissies de organisatoren van activiteiten. Ze waren niet de gesprekspartner van corporaties of een doorgeefluik van klachten. Bewonerscommissies zouden meer initiatief moeten nemen voor de leefbaarheid in de buurten. Ze moeten daarbij niet te veel hooi op hun vork nemen. Richt je op hooguit twee of drie activiteiten. De kans moet nu gegrepen worden, want nu is er geld.

Stelling 1

Bewoners van toekomstige Prachtwijken worden ten onrechte aangesproken op het dragen van verantwoordelijkheid van het veranderingsproces.

Ton Heijdra zou de stelling willen omdraaien. Wat kunnen bewonersorganisaties met het aanbod doen? Bewoners zijn daar zelf verantwoordelijk voor. Hij is zelf opgegroeid op het platteland en vindt dat we terug moeten naar de oude gemeenschapszin. Dat is niet alleen christelijk, maar ook socialistisch. Het antwoord op de stelling is dus nee, want de bewoners zijn verantwoordelijk. Een bewoner uit de Banne geeft aan dat de wijk al 10 jaar lang een probleemwijk is. Als je na 10 jaar de balans opmaakt is er statistisch niets veranderd. De scholen zijn slecht, bewoners hebben lage inkomens en er is veel werkloosheid. Het gaat dus om probleemwijken en niet om prachtwijken. De oplossing wordt gezocht in sloop/nieuwbouw en niet in sociale plannen. Bewoners nemen veel initiatieven, maar problemen worden er niet mee opgelost. Een feestje is leuk, maar lost niets op. Door sloop/nieuwbouw worden bewoners uitgeplaatst. De verhuiskostenvergoeding vergoedt de hoge kosten daarvan niet en de bewoners verhuizen veelal naar andere probleemwijken.

Hierop wordt gereageerd dat er beheerplannen gemaakt moeten worden. Dan betrek je de bewoners erbij en het vergroot ook de sociale samenhang met de professionals. In de Banne hebben bewoners voldoende bijgedragen en veel input geleverd, maar die wordt nauwelijks gehonoreerd. Bewoners zijn het niet gewend dat er naar ze geluisterd wordt. Je bent gewend een kant-en-klaar plan voor je neus te krijgen waar je niets van begrijpt.

Ton Heijdra: We reageren weer op het beleid. Je brengt als bewoners dingen in en je ziet het niet terug. Dat is onderdeel van het proces. Corporaties ervaren dat precies hetzelfde. Je moet hier voor passen. De prachtwijken zijn een nieuwe kans om dit te doorbreken. De bewonerscommissie Venserpolder is al sinds 1982 bezig. Er komen geen nieuwe mensen in de commissie. Men vindt dat de oudjes het wel best doen, maar er zijn veel problemen. Ton Heijdra vraagt wat je er aan zou kunnen doen. Er is geld en wat willen we ermee doen? In de Banne is er hofmaken en het Banne-feest, maar daarmee maak je geen prachtwijk. Er is een beheerscentrum nodig. Het gaat om de relatie van bewoners met andere partijen. Ton Heijdra vindt dat alle partijen hun verantwoordelijkheid moeten nemen. De angst is dat bewoners er geen greep op krijgen. Bewoners kunnen er greep op krijgen als zij een aantal concrete actiepunten hebben.

Wethouder Herrema vindt dat corporaties soms wel en soms ook niet willen, maar zij hebben wel goedwillende, meewerkende bewoners nodig. Concrete activiteiten die genoemd worden zijn: het organiseren van een bewonersbijeenkomst, bewoners moeten (leren) zelf hun stoep schoon te maken, een tuinontwerp met trimbaan en een zakgeldproject waarbij vuil opgeruimd werd. Opgemerkt wordt dat wij dat wel kunnen organiseren, maar als je om je heen kijkt dan zie je het je Turkse of Marokkaanse burens niet doen. Projecten zijn te verzinnen en het geld is er, maar je betreft die mensen er niet bij. Je kunt ze er ook niet op aanspreken. Bewoners moeten daar meer op toegerust worden. Een ander is van mening dat bewoners wel ten onrechte worden aangesproken op het dragen van verantwoordelijkheid van het veranderingsproces. Bewoners vinden het een probleem dat anderen geen Nederlands spreken. Als je echt iets wil veranderen dan heb je beheersing nodig en handhaving.

Eef Meijerman vindt dat het heel slecht zou zijn als de bewoners niet zouden worden aangesproken. De stadsdelen zijn al zes à acht jaar gevoelig voor de inbreng van bewoners en de corporaties zijn dat sinds een jaar of twee ook. Maak daar gebruik van. Van de tien beleidsadviezen wordt er één gehonoreerd, daarvoor heb je dus een lange adem nodig. Er is veel meer succes mogelijk met concrete en individuele plannen. Neem het initiatief en laat ruimte voor de initiatieven van anderen. Ivan Nibte merkt op dat niet allen de taal een barrière vormt, maar dat het ook gaat om de verschillende culturele achtergrond. Je betreft mensen er niet bij door het versturen van een briefje, er zijn nieuwe manieren nodig. Uit Buitenveldert komt de kritiek dat het niet alleen moet gaan om de probleemwijken. Het probleem is van alle wijken.

Ton Heijdra concludeert dat we het op een aantal punten eens zijn. Er zijn nieuwe manieren nodig. Het is duidelijk dat de bewonerscommissies niet alles kunnen doen, maar er zijn ook andere organisaties zoals ouderencommissies, vakbonden, etcetera. Die leveren ook een bijdrage. We moeten een antwoord geven op de vraag wat bewonerscommissies kunnen doen en hoe we nieuwe mensen erbij betrekken.

Stelling 2

Zolang er geen coördinator voor het veranderingsproces in een wijk wordt aangesteld en er geen doelstellingen en evaluatiecriteria worden genoemd zal het resultaat van een veranderingsproces in een wijk onduidelijk blijven.

Ton Heijdra vindt dit een goede stelling. Je zult van tevoren moeten bedenken wat je wilt bereiken. In de Stedelijke Vernieuwing zijn de problemen verplaatst. De vraag wat heb je er nu mee bereikt, is erg confronterend. Of er een coördinator nodig is, is de vraag. Eigenlijk

niet, maar je hebt wel een goed idee nodig over wat het probleem is en een centraal punt in de buurt. Dus misschien is er toch een soort coördinator nodig. Léon Vlasblom oppert dat dat mogelijk de Wijksteunpunten Wonen kunnen zijn. Een ander vindt dat de coördinatie vanuit het stadsdeel zal moeten komen, terwijl de wijksteunpunten een particulier initiatief zijn. Een probleem met de stadsdelen is, dat de ambtenaren steeds van functies wisselen, zodat er geen continuïteit wordt geleverd. En er is eigenlijk geen coördinator nodig, maar wel een regisseur. De veranderingen zijn dynamisch. Volgens woonstichting Rochdale hebben de bewoners in de driehoek met het stadsdeel/de gemeente en de corporaties een belangrijke rol. Het rijk verstrekt financiën aan het stadsdeel/de gemeente, die in overleg treedt met de corporaties maar ook met de bewoners. Zowel de corporatie, die ook overlegt met de bewoners, als het stadsdeel zijn sterk te beïnvloeden door de bewoners. Ton Heijdra: De geschiedenis van Amsterdam is geen geschiedenis van de politiek, maar van bewonersgroepen. Bewonersgroepen hebben de macht. Die macht heb je echter niet vanzelf, die moet je wel krijgen. De plannen liggen nu bij de stadsdelen en de corporaties. Het is het moment dat de bewoners hun kansen kunnen grijpen.

WORKSHOP D: SOCIALE COHESIE

Voorzitter: Huub de Boer, Amsterdams Steunpunt Wonen

Inleider: Wil Codrington, Groen Links, dagelijks bestuur stadsdeel Centrum

Verslag: Riekje van Albada, Amsterdams Steunpunt Wonen;

Inleiding door Wil Codrington:

Sociale Cohesie houdt in dat bewoners en burgers een eigen verantwoordelijkheid hebben om de leefbaarheid in de buurt te vergroten en deze ook nemen. Niet leunen maar steunen. Hoe kun je zorgen dat de huurdersvereniging in jouw stadsdeel zich méér gaat profileren? Stadsdeel Centrum maakt daar al vijf jaar geld voor vrij. Helaas is er elk jaar opnieuw discussie over bij het bezuinigen, hierdoor moet er tijd en energie in het veilig stellen van de subsidie gestoken worden. Dit leidt af van de inhoud van het werk. Sinds 2007 heeft het stadsdeel een vaste bijdrage toegezegd. De collega's bij andere stadsdelen zouden ook de discussie niet op geld moeten laten aankomen.

De WMO (Wet Maatschappelijke Ondersteuning) is als participatiewet ingevoerd, de gemeente moet zorgen dat in elk deel van de stad een loket komt. Tot nu toe gaat het daar alleen over zorg en maaltijdverstrekking. Ook zijn de laatste tijd Inburgeringsloketten en WSW's ingevoerd. Er zijn dus nog steeds allemaal verschillende loketten terwijl iedereen zegt te streven naar één loket waar de burger voor alles terecht kan. Instellingen verwijzen onderling te weinig door, dit kan veel beter. De doorverwijzend medewerker zou voor de cliënt al de afspraak bij het juiste loket kunnen regelen. Alle bovengenoemde loketten ontvangen klachten over wonen: bundel en analyseer die. In stadsdeel Centrum is het 'Huis van de Buurt' in ontwikkeling, waar alle welzijnsinstellingen bij elkaar zitten om doorverwijzen sneller en makkelijker te maken.

Wie is de achterban van een huurdersvereniging en de bewonerscommissie eigenlijk? De bevolking bestaat uit studenten, (allochtone) gezinnen, 65+'ers, wie zijn de vrijwilligers? De ervaring leert dat de meeste mensen tegenwoordig liever kort en thematisch op een onderwerp wat hen ook echt zelf aangaat actief willen zijn. Dit is een heel andere insteek dan de traditionele bewonerscommissies-voor-het-leven zoals we die nu nog kennen. Er moet geïnvesteerd worden in manieren om deze 'korte contacten' te borgen in het overlegsysteem. Gaat de huurdersvereniging wel met haar tijd mee? Er gebeurt al veel in de buurten, we zijn al op de goede weg. Komen bewoners zelf met nieuwe ideeën, en voeren ze die zelf uit? Hoe kom je aan informatie? Kom je elkaar tegen in de buurt? Doen mensen dingen samen? Hoe benader je de nieuwe bevolking? Niet met de folders die nog altijd overal liggen. Betere

opties zijn een straatspreekuur, de buurt in gaan. Geconstateerd wordt dat allochtonen de hier gangbare vergadercultuur niet kennen, dat we daar dus vanaf moeten. Hoe krijg je de huidige huurdersverenigingen en bewonerscommissies zo ver dat ze actief op zoek gaan naar wat er onder de medebewoners leeft en speelt? Deze mensen zijn best bereid mee te doen, mits het thema hen iets zegt.

De overheid als partner/bondgenoot van de bewoners: dat doen de huurdersverenigingen wel goed. Hoe kunnen huurdersverenigingen zich versterken, zich beter profileren? Door middel van tijdelijke acties, enquêtes, buurtfeesten, voorlichters eigen taal en cultuur (analoog aan die nu in de gezondheidszorg al bestaan, ontwikkeld door de GGD als gezondheidsvoorlichter), meer er op af, de straat op. Betrek ook de oudere generatie erbij.

Nu wordt de workshop in twee groepen gesplitst: D-1 en D-2.

Groep D-1

Voorzitter: Huub de Boer, Amsterdams Steunpunt Wonen

Verslag: Riekje van Albada, Amsterdams Steunpunt Wonen

Huib de Boer leidt in. Huurdersvereniging, huurderskoepel, bewonerscommissie: het is veelal een klein groepje mensen dat veel moet vergaderen. Hoe betrek je tweeverdieners, jongeren, allochtonen? Hoe kun je andere dan de gangbare middelen inzetten om toch die informatie uit je buurt en bewoners te krijgen die je nodig hebt, om daadwerkelijk te weten wat er leeft en speelt?

Stelling 1

Migranten zullen niet massaal toetreden tot huurdersorganisaties.

Ze weten niet dat ze mee kunnen doen. Bovendien zijn ze het niet gewend inspraak te hebben. Autochtonen doen trouwens óók niet massaal mee. De wijze waarop ze benaderd worden, met schriftelijk materiaal dat door de brievenbus wordt geduwd, werkt niet uitnodigend. Het zou beter zijn om nieuwe bewoners persoonlijk op te zoeken, hen te vertellen over het werk van de huurdersvereniging/bewonerscommissie, en dat ze welkom zijn om mee te helpen. De stadsdelen bezuinigen op budgetten voor buurtactiviteiten terwijl juist informele activiteiten in het verleden wel tot meer onderling contact leidden. Dit is jammer.

Misschien moeten we ons minder fixeren op de oudere generaties die bij herhaling niet blijken mee te doen en proberen de hier opgegroeide mondige jongeren te betrekken.

Organiseer een voetbaltoernooi met muziek er bij. Het is voor allochtone bewoners die wel actief willen worden in de praktijk niet gemakkelijk om in het bestaande 'witte bolwerk' door te dringen. "Ze vragen je al niet, en als je toch naar de vergadering komt kijken ze je heel vreemd aan". Deze spreekster zou graag zien dat er door de bewonersvertegenwoordigers meer naar wordt gestreefd om een afspiegeling van de bewonerssamenstelling te zijn.

Veel mensen zijn wel bereid aan werkgroepen op een bepaald thema mee te doen, probeer hier meer mee te werken. De functies binnen een bewonersorganisatie zouden via verkiezingen gevuld/verdeeld moeten worden. Een aanwezige stelt dat migranten alleen met hun eigen groep optrekken. De rest van de zaal zegt hierop dat Nederlanders dit ook doen. Voor veel allochtonen van de eerste generatie is het wonen in een huurhuis iets onbekends. Ze waren gewend in een eigen veelal zelfgebouwd huis te wonen. Er is veel onbekendheid over hoe het hier werkt, over de regeltjes waar men zich over en weer moet houden. Ze vertrouwen op de gedane beloftes en weten niet hoe ze de instanties daar aan moeten houden. Doordat migranten zich vaak slecht informeren krijgen ze veel teleurstellingen te verwerken. Het kan goed werken om van een groep één vertegenwoordiger goed van informatie te voorzien, die deze dan weer doorgeeft aan de rest van de groep. Probeer mensen die actief worden op

punten waar hun eigen belang in het geding is vast te houden voor de toekomst. Blijf ze betrekken en informeren, ook als hun eigen onderwerp al afgehandeld is. Bij sloop-nieuwbouwprojecten zie je dat de corporaties veel middelen kunnen inzetten, zoals bij voorbeeld huisbezoeken, om hun visie aan de bewoners over te brengen. De bewonerscommissie heeft die middelen veelal niet. Mensen bereik je pas als ze zich uitgenodigd voelen. Hier schort het wel vaak aan. Het werkt het beste als mensen benaderd worden via mensen die ze al kennen, dit wekt vertrouwen. Het moment waarop mensen uit zichzelf in actie komen om voor hun eigen belangen op te komen is meestal pas laat in het proces en op een moment dat er al veel vastligt. Dit is jammer. Eindconclusies: Mensen zijn in de praktijk best bereid een bijdrage te leveren, als maar duidelijk is wat hun belang erbij is, en als het maar om een overzichtelijke periode gaat.

Stelling 2

Huurdersorganisaties moeten meer gaan werken via informele netwerken om hun achterban te bereiken.

Er spelen over en weer veel culturele misverstanden. Allochtonen zijn niet bekend met de vergadercultuur en de procedures, bewonersorganen staan niet voldoende open voor andere dan de eigen benadering. Hoe kun je nu zorgen dat nieuwe bewoners zich uitgenodigd voelen, en mogelijk wel actief worden? Ga met je tweeën bij hen langs, vertel wat er speelt en geef aan waar hun hulp/bijdrage welkom zou zijn. Spreek mensen ook op straat. Geef de mensen die komen, ook een welkom gevoel, anders haken ze weer af. Bewonerscommissies kunnen van de verhuurder alle mutaties doorkrijgen, vraag deze op zodat je nieuwe burensnel kunt benaderen en welkom heten in de buurt.

Het gangbare jargon is voor veel mensen onduidelijk, zorg dat je in heldere taal kunt vertellen waar het om gaat. Vertaal de algemene informatie naar individuele consequenties: "uw huis wordt gesloopt. U moet verhuizen. Het is niet zeker of u hier terug kunt komen. Uw huur zal omhoog gaan". Zorg voor een harde kern met een lange adem die het geheugen vormt en alle gemaakte afspraken kent. Deze harde kern moet zorgen dat zij geen afgesloten groepje wordt maar contact houdt met de buurt om op de hoogte te blijven van wat er leeft en speelt. Ook de corporatie kan meewerken aan het verbeteren van de sociale cohesie door te zorgen voor ontmoetingsplekken waar de bewoners elkaar kunnen ontmoeten. Deze zijn veelal wegbezuinigd.

Een informele(re) aanpak is belangrijk. Ook jongeren hebben een plek nodig. Mensen zijn intolerant als ze zich niet in de doelgroep herkennen. Er wordt een voorbeeld gegeven van een buurt waar de overige buurtbewoners de komst van een Cruyff Court tegenhielden. Er wordt teveel bezuinigd op participatie en sociale cohesie bevorderende zaken.

Bewonerscommissies weten alleen namens de eigen corporatie wat er speelt, in buurten waar meerdere corporaties bezit hebben is het dus goed om een overlegplatform in het leven te roepen met de lokale bewonerscommissies van de verschillende corporaties.

Wat verwachten de aanwezigen van de corporatie en het stadsdeel? Deze zijn twee handen op één buik: de verwachtingen zijn negatief. Ter illustratie wordt er een voorbeeld gegeven uit een buurt waar de samenwerkende bewonerscommissies een afspraak met het stadsdeel hebben gemaakt die het stadsdeel vervolgens niet na komt.

Uit Utrecht horen we dat daar het plan centraal lijkt te staan en niet de mensen: er wordt door creatief afronden getornd aan de regel dat 70% van de bewoners ingestemd moet hebben.

Samenvattende conclusies van de gespreksleider:

Probleem bij veranderingen in de buurt is dat het veelal gaat om langdurige en abstracte processen die moeilijk te volgen zijn. Bewoners kunnen zich er pas iets bij voorstellen als het concreet wordt, maar dan is meestal het moment dat er invloed op de plannen uitgeoefend kan

worden al voorbij. Het hele proces goed volgen heeft wel zin maar niet iedereen houdt dit vol. Het is dus zaak om mensen op momenten informeel en kortdurend te betrekken, liefs bij iets concreets. Ook is het belangrijk te zorgen dat er informele ontmoetingsplaatsen en -momenten zijn, zoals een gemeenschapsruimte voor de buurt of een buurtfeest. Het is bevreemdend dat bewoners in een buurt die op de nominatie staat gesloopt te worden, nog steeds eenjaarlijkse huurverhoging krijgen!

Groep D-2

Voorzitter: Gertjan Koele, Amsterdams Steunpunt Wonen

Verslag: Karin Lijfering, Huurdersvereniging Amsterdam

Gert Jan Koele heet de aanwezigen van harte welkom. De workshop zal bestaan uit een voorstelrondje en vervolgens zal aan de hand van een aantal stellingen gediscussieerd worden. GertJan Koele werkt sinds februari van dit jaar bij het Amsterdams Steunpunt Wonen bij het werkteam dat de koepels begeleidt. Koepels bestaan uit een vertegenwoordiging van bewonerscommissies en vormen de verbinding tussen bewoners en hun corporatie. Koepels zijn ook gesprekspartner van de corporatie.

Stelling 1

Migranten zullen niet massaal toetreden tot huurdersorganisaties.

Reacties van de aanwezigen: niet alleen migranten, maar ook autochtone huurders willen geen lid worden van een huurdersvereniging. Het probleem is vaak hoe je een jonger persoon aanspreekt om toe te treden tot een huurdersorganisatie. In feite kun je allochtoon of autochtoon weglaten. De drempel ligt te hoog. Niet-migranten lijken het altijd beter te weten, waardoor het gevoel kan ontstaan dat zij arrogant zijn. Migrantenvrouwen mogen vaak niet in een bewonerscommissie zitten vanwege hun cultuur. De bewonerscommissies zijn gemengd en migrantenvrouwen mogen 's avonds niet laat over straat. Jongeren hebben geen interesse. GertJan Koele stelt dat cultuurverschillen zorgen voor een hoge drempel. Dit is een thema. De zaal reageert. Het gevoel van solidariteit is bij veel mensen weg. De jonge generatie uit de jaren zestig had dit gevoel nog, maar dit gevoel is nu bij iedereen verdwenen. Inderdaad is het sowieso al moeilijk mensen te betrekken, ongeacht hun afkomst. Het ondersteunen van een bewonerscommissie is daarom de sleutel en moet ook een kerntaak van de koepel zijn. Daarbij moet er naar nieuwe vormen van communicatie worden gezocht, de oude kanalen zoals brieven schrijven lijken uit de tijd. De taal-en cultuurbarrières moeten overwonnen worden. Zolang men zich migrant voelt zal men zich weinig voor de buurt interesseren. Mensen zijn mensen en kijken om zich heen, je kunt niet iedereen over een kam scheren. Zodra mensen zich goed voelen in hun buurt zullen ze sneller geneigd zijn om actief iets te willen doen. Het is ook belangrijk om met elkaars cultuur rekening te houden. Het is momenteel Ramadan, je kunt je afvragen of het verstandig is om dan een congres te organiseren, juist als je migranten wil bereiken. Organisaties moeten hun activiteiten en PR meer op migranten afstemmen en de bewonerscommissies voldoende gereedschap in handen geven. Het organiseren van kinderfeestjes, of andere buurtfeesten, werkt vaak goed. Dit kan een instrument zijn.

Stichting MAAZO is een jonge organisatie die door stadsdeel Zuidoost in het leven is geroepen om de maatschappelijke participatie van bewoners te vergroten en zo ook migranten meer te betrekken bij hun woonomgeving. De organisatie is veel in de wijk, spreekt jongeren aan en kent geen klassieke vergadercultuur. De overlegstructuren worden losgelaten, het stadsdeel zelf zoekt hier ook naar. Via buurtborrels en informele contacten weet je wat er speelt. De wegen die standaard worden aangeboden kunnen ook als betuttelend ervaren worden. Pijpbelangen stelt daarom de wil en behoefte van bewoners centraal. Op die manier

zijn onlangs tijdens een buurtactie heel wat migranten bereikt. Je moet ook durven afwijken van patronen. Vraag eens aan een groepje Surinaamse mannen dat op straat zit waar ze het over hebben, dan ontdek je dat leefbaarheid en wonen thema's zijn die ook hen bezig houden. Gertjan Koele vraagt of het een oplossing kan zijn om actief naar mensen toe te gaan? Medewerkster van Stichting MAAZO heeft de ervaring dat wanneer je je in een gesprek mengt en bewoners uitnodigt in het buurthuis, dit vaak lukt. GertJan Koele: MAAZO gebruikt dus andere vormen om buurtbewoners te betrekken, maar uiteindelijk ga je met die informatie toch ook weer vergaderen. Hoe breng je de overgang naar het formele/politieke circuit? Een aanwezige is enige tijd geleden uit huis gezet wegens renovatie en kent mensen van allochtone afkomst die hetzelfde al drie keer meemaakten. Zij hebben geen vertrouwen in commissies. Dat is een reden waarom zij niet te benaderen zijn om lid te worden van een huurdersorganisatie. De ervaring leert dat mensen vaak voor kortlopende problemen wel te mobiliseren zijn. Pijpbelangen voert een ad hoc beleid. Soms mobiliseer je mensen pas als ze boos zijn, maar moet je altijd persé meer willen? Misschien moet men juist vragen: 'wat zijn je problemen' in plaats van al een antwoord klaar te hebben. Mensen hebben verschillende behoeften. Vergelijk het met een boodschappenkar: wat zit er in het karretje. Het begint met luisteren. In Leiden Noord wordt momenteel veel gesloopt maar desondanks zie je dat er goed met elkaar wordt samengewerkt. Verschillende groepen doen dit met elkaar, ook Turkse en Marokkaanse vrouwen doen mee. Kun je stellen dat als er dingen aan de hand zijn, men er samen wel uit komt? Dit hangt ervan af welke bewonerscommissie je vormt en wat je hiermee wilt. Als er minder aan de hand is moet je misschien wat minder achter zaken aangaan. Het heeft geen zin te sleuren aan een dood paard. Richt je dus op wat bewoners willen.

Concluderend:

Aanwezigen stellen vast dat de methodes die commissies nu hanteren eigenlijk niet meer zo goed werken (denk aan brieven schrijven, langs de deur gaan). Het is zinvol om naar nieuwe manieren van communicatie te zoeken. Uiteraard zit een professional hier anders in dan een bewonerscommissie. Een professional kan een bewonerscommissie ondersteunen.

Antwoord op de stelling:

Migranten treden niet massaal tot huurdersorganisaties toe omdat dit niet het doel is. Er moeten andere manieren gezocht worden om ze te bereiken. Dit kan onder andere via de politiek, maar ook door samenwerking met welzijnsinstellingen. Er is blijkbaar behoefte aan organisaties die ondersteuning bieden om het doel te bereiken. Verder wordt geconstateerd dat veeltaligheid een obstakel vormt. De ervaring leert dat wanneer men de taal spreekt, men sneller contact heeft. De afdeling participatie van een corporatie kan ook een rol vervullen bij het betrekken van migranten.

Stelling 2

Huurdersorganisaties moeten meer gaan werken via informele netwerken om hun achterban te bereiken.

Deze stelling heeft een overlap met de vorige. Men is het eens met de stelling mits legitimering blijft bestaan. Er is ondersteuning nodig om met je achterban in contact te kunnen komen. Je moet mensen leren om voor hun belangen op te komen. Het inschakelen van professionals kan soms ook een keerzijde hebben.

Er wordt kritiek geleverd op de corporaties die door managers worden geleid. Huurders hebben het nakijken. Een medewerkster van de Alliantie merkt op dat haar corporatie altijd de intentie heeft om vragen van huurders te beantwoorden. Wat opvalt is dat huurders erg individueel zijn geworden. Het komt voor dat een bewonerscommissie om hulp vraagt, terwijl de volgende dag een andere groep huurders op de stoep staat die wat anders wil. Corporaties hebben soms ook met het probleem te kampen hoe je een bewonerscommissie bereikt.

Reservestelling

Huurdersorganisaties moeten organisatorische en administratieve begeleiding krijgen naast inhoudelijke begeleiding.

Ja, dit is belangrijk mits de verantwoordelijkheid bij koepels en bewonerscommissies blijft. Huurders moeten zich niet laten overvleugelen door organisaties die willen helpen.

PLENAIRE BIJEENKOMST

Voorzitter: Marcel Ham, hoofdredacteur van het Tijdschrift Sociale Vraagstukken

Verslag: Dafna Eccles, Huurdersvereniging Amsterdam

In het plenaire gedeelte komen de deelnemers aan de verschillende workshops weer bij elkaar. Er wordt een indruk gegeven van de verschillende workshops. Marcel Ham interviewt eerst Egbert de Vries (PvdA, voorzitter van het dagelijks bestuur van stadsdeel Oud Zuid), inleider van de workshop Woonvisie en Ton Heijdra (opbouwwerker), inleider van de workshop Prachtwijken.

Stelling

Een woonvisie voor een stadsdeel is overbodig, in de stedelijke woonvisie staat voldoende voor de hele stad.

Egbert de Vries gaat de bewoners hierbij betrekken maar hij weet nog niet precies hoe: met kleine of met grote bijeenkomsten? Hij gaat dit bespreken met Huurdersvereniging Zuid en met Huurdersvereniging de Pijp. Nieuwe ideeën die hij vandaag gehoord heeft zijn oa. debat-avonden en internet-raadpleging voor mensen met weinig tijd.

Stelling

Naast georganiseerde huurders moeten ook ongeorganiseerde huurders worden geraadpleegd.

Egbert de Vries wil ongeorganiseerde huurders bereiken door publicaties te sturen naar iedereen. Marcel Ham vraagt hoe het andersom zit: hoe kunnen ongeorganiseerde huurders het stadsdeelbestuur bereiken? Egbert de Vries gaat in de verstuurd publicaties mensen oproepen om te reageren en die reacties bespreken met de huurdersverenigingen. Het is veel werk om bij bewonerscommissies op bezoek te gaan. Ton Heijdra vindt dat bewoners in de rol van gesprekspartner worden geduwd, hij wil dit omdraaien. Bewonerscommissies moeten zelf dingen organiseren zoals bv. avondjes in de buurt. Zij moeten zelf initiatieven nemen en dan eventueel ambtenaren laten inspreken. Volgens Egbert de Vries steunen stadsdelen vaak bewonersinitiatieven. Ton Heijdra vindt dat bewonerscommissies ook hun eigen positie ter discussie moeten stellen. In de geschiedenis van Amsterdam werden de meeste veranderingen door bewoners gerealiseerd.

Stelling

Als een corporatiebelang strijdig is met een buurt- of stadsdeelbelang dan prevaleert het stadsdeelbelang.

Het overgrote deel van de deelnemers aan deze workshop was het hiermee eens, er was maar één stem tegen. Egbert de Vries geeft aan dat sommigen “socialer” niet hetzelfde vinden als “beter”. Er zijn stedelijke afspraken maar de stadsdelen gaan hun eigen visie geven. Corporaties en stadsdelen kunnen tegenstrijdige belangen hebben, bv. rond de bouw van sociale huurwoningen. Marcel Ham vraagt zich af wie er dan gelijk krijgt? Egbert de Vries antwoordt dat als de Beleidsovereenkomst ingaat de afspraken strakker zijn. Maar hij kan de wil van het stadsdeel niet doordrukken. Als de corporaties en het stadsdeel er niet uitkomen gaat de zaak naar het centrale stadsniveau. Op de vraag of hij een kentering bemerkt, of de corporaties socialer worden, antwoordt Egbert de Vries dat de corporatie-directeuren zeggen

dat ze er 10 jaar over gedaan hebben om volwassen te worden. Nu zijn zij slagvaardiger en ondernemender.

Stelling

Bewoners van toekomstige Prachtwijken worden ten onrechte aangesproken op het dragen van verantwoordelijkheid van het veranderingsproces.

Ton Heijdra had het moeilijk. Hoe reageer je op politici en corporaties? De stapels papier worden hoger en hoger. Als we te weinig bereiken moeten we de zaken misschien anders aanpakken en zijn er nieuwe initiatieven nodig. Bewoners moeten zelf initiatieven nemen en uitwerken en daarmee naar de politiek gaan. Dat werkt vaak wel en het motiveert, bovendien is het veel leuker. Iemand uit de zaal zegt dat er anders naar je wordt geluisterd als je met een uitgewerkt plan komt. Iemand anders vindt dat opbouwwerkers subsidie krijgen om bewoners te ondersteunen en dat Ton Heijdra dit niet moet afschuiven naar bewoners. Ton Heijdra heeft veel bewondering voor bewonersinitiatieven, hij weet dat het veel tijd en moeite kost. Deze initiatieven hoeven ook niet heel groot te zijn, het gaat erom dat je niet alleen blijft praten over nota's. Praat met bewoners, formuleer wat er moet veranderen, neem initiatieven. Volgens de zaal is het een understatement dat bewoners niet serieus genomen worden. In tegenstelling tot de zoetsappige verhalen moeten ze vechten als leeuwen tegen corporaties, stadsdelen en stadsdeelraden.

Stelling

Zolang er geen coördinator voor het veranderingsproces in een wijk wordt aangesteld en er geen doelstellingen en evaluatiecriteria worden genoemd zal het resultaat van een veranderingsproces in een wijk onduidelijk blijven.

Ton Heijdra signaleert dat mensen gefrustreerd raken, ze bereiken niet de veranderingen die ze beogen. Ook tussen bewoners onderling spelen verschillende belangen. Vaak worden de problemen niet goed gedefinieerd. Buurten veranderen en bewonerscommissies moeten beter luisteren. Egbert de Vries krijgt op het spreekuur ook klachten van mensen die zich niet vertegenwoordigd voelen door de bewonerscommissies. Volgens mensen in de zaal geeft dit een beeld van hoe de politiek tegen bewonerscommissies aankijkt: als niet representatief. Het is heel moeilijk om dit te doorbreken. In de Banne is pas nog een uitvoerige bewoners-enquête gehouden waarbij de bewonerscommissie invloed had op de vraagstelling. Maar de beslissers, de politiek of de corporaties, kunnen de zaak nog frustreren door ideeën niet te honoreren. Er wordt een paar keer per jaar ge-enquêteerd en de uitslagen worden gepubliceerd in een krantje. Egbert de Vries antwoordt dat de stadsdelen en de corporaties over middelen beschikken en dat zij uitgedaagd willen worden.

De heren maken plaats voor de volgende twee workshop-inleiders: Wil Codrington (Groen Links, dagelijks bestuur stadsdeel Centrum) van de workshop Sociale Cohesie en Tjerk Dalhuisen (Stedelijk Bureau Wijksteunpunten Wonen) van de workshop Wijksteunpunten Wonen.

Stelling

Migranten zullen niet massaal toetreden tot huurdersorganisaties.

Dit is de richting die Wil Codrington had verwacht. Andere steden proberen ook andere manieren te vinden en zijn soms verder dan Amsterdam. Voorbeelden van andere mogelijkheden zijn de GGD-voorlichters in de eigen taal en cultuur, buurtfeesten zoals in de Czaar Peterbuurt en het combineren van loketten. Het oude vertrouwde verspreiden van folders werkt niet meer, er zijn nog geen panklare oplossingen. Surinaamse dames uit Venserpolder vertelden haar dat ze veel contacten legden via buurtschouwen en feesten. Het

contact tussen huurdersverenigingen en bewoners is niet massaal, maar dat is het bij autochtone Nederlanders ook niet. Tjerk Dalhuisen werkt bij het WSW-backoffice. De WSW's zijn geworteld in de huurteams, deze gingen ook bij mensen langs. Dat is erg arbeidsintensief maar het moet wel gedaan worden.

Stelling

Huurdersorganisaties moeten meer gaan werken via informele netwerken om hun achterban te bereiken.

Oude vormen als bewonerscommissies en huurdersverenigingen zijn wel nodig maar er moet ook naar andere vormen gekeken worden, ook buiten Amsterdam en over de grenzen. De zaal geeft een voorbeeld: als in een complex ingrijpende veranderingen komen wordt een participatieplan gemaakt. De bewonerscommissie is daarbij de procesbewaker. Zij bewaakt de afspraken en evalueert, maar is niet verantwoordelijk voor de uitkomst: dat zijn de bewoners. Er kan gewerkt worden met zgn. droomgroepen: mensen komen samen en fantaseren over hoe de wijk eruit zou kunnen zien. Voor deze groepen worden allerlei mensen uitgenodigd: oud, jong, migranten en toekomstige bewoners. De bewonerscommissie volgt en bewaakt. Mensen kunnen benaderd worden op terrasjes, straathoeken enzovoort.

Stelling

Huurdersorganisaties moeten organisatorische en administratieve begeleiding krijgen naast inhoudelijke begeleiding.

Stadsdelen en corporaties zijn niet altijd betrouwbaar. Wil Codrington ziet mensen teleurgesteld afhaken als toezeggingen niet nagekomen worden. Stadsdelen zijn vaak nog niet klaar voor nieuwe vormen van bewonersparticipatie. Zij moeten middelen beschikbaar stellen voor kleine initiatieven met weinig paperassen. Tjerk Dalhuisen vindt dat er heel veel op de vrijwilligers afkomt en dat zij ondersteuning nodig hebben. De zaal sluit zich hierbij aan.

Stelling

Belangenbehartiging hoeft niet te worden opgenomen als taak bij het WSW. Als bewoners mondig zijn gemaakt volgt de belangenbehartiging vanzelf.

Tjerk Dalhuisen verwacht niet dat vrijwillers het allemaal alleen aankunnen. Ondersteuning is hard nodig, zowel inhoudelijk als administratief. Marcel Ham vraagt hoe je participatie en empowerment kunt bevorderen, de zaal geeft een aantal antwoorden. Door informatie te geven en trainingen te bieden en door mensen toe te leiden naar werk. Het gaat niet alleen om wonen maar ook om betrokkenheid bij Amsterdam. Je moet eropaf gaan en belangstelling en feedback zoeken. Dit kost tijd, kennis en vermogen en vrijwillers doen het naast hun werk. Corporaties hebben veel meer tijd, geld en capaciteit, dit is niet eerlijk. Bewoners moeten serieus genomen worden en betrokken bij plannen, corporaties en de politiek moeten vragen wat bewoners willen. De stadsdelen en de corporaties zouden veel meer voor hen kunnen doen. Wil Codrington's reactie op de Prachtwijken-gelden van de minister is dat er in veel steden al processen in gang zijn om delen van de stad op te knappen. Krijgen steden middelen en vrijheid daarvoor? Zij is wel optimistisch over actieve bewoners en heeft goede hoop.

Gastheer Léon Vlasblom dankt alle aanwezigen voor hun bijdrage en sluit het officiële gedeelte van het congres. Wie wil kan napraten bij de borrel.